

Asia: VN/23778/2022

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen materiaaliselosteesta

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu materiaaliselosteen laadinnan menetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Kyllä

b. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta sen avulla saadaan käsitys rakennusten materiaalivirroista Suomessa?

Ei

c. Onko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kuten jäljempänä lausunnossa todetaan, erityisesti korjattavien rakennusten materiaaliseloste sisältää useita oletuksia, esimerkiksi rakennustuotteiden korvaaminen saman materiaalin tuotteilla, jotka eivät välttämättä toteudu sellaisenaan. KOVA katsoo, ettei seloste tästä syystä saavuta sille asetettuja tavoitteita.]

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty menetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Materiaalien tiedot ovat usein suunnitteluvaiheessa puutteellisia. Materiaaliselosteen laatiminen yleisillä materiaalitiedoilla hankekohtaisten tarkkojen tietojen sijaan lisää rakennushankkeeseen ryhtyvän työmäärää. Yleisillä tiedoilla laadittava materiaaliseloste ei kuvaa yksittäistä rakennushanketta asetuksella tavoitellulla tavalla.]

e. Muita yleisiä kommentteja:

Uudelle tai rakentamislupaa edellyttävälle laajamittaisesti korjattavalle rakennukselle laaditaan materiaaliseloste, joka sisältää koneluettavassa muodossa tiedot rakentamisessa käytetyistä materiaaleista ja tuotteista. Materiaaliseloste olisi myös rakentamisluvan edellytys. Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry katsoo, että materiaaliseloste lisää rakennushankkeeseen ryhtyvän työmäärää ja kustannuksia, ja samalla jää epäselväksi, missä määrin selvityksellä saavutetaan sille asetettuja tavoitteita. KOVA huomauttaa, ettei perustelumuiustiossaan pystytä selkeästi toteamaan mitä positiivisia ympäristövaikutuksia selosteen käytöllä tosiasia on.

KOVA huomauttaa, että asetusluonnoksen mukaisessa materiaaliselosteen laadinnassa tehdään useissa kohdin arvioita siitä, miten rakennuksia korjataan tulevaisuudessa tai millaisia materiaaleja käytetään. Arviot eivät ota huomioon esimerkiksi rakennustekniikassa ja rakennustuoteteollisuudessa tapahtuvaa kehitystä. Materiaaliselosteen olisi esimerkiksi katettava tiedot suunnitelluista rakennustuotteiden vaihdoista. Vaihdot arvioitaisiin 50 vuoden tarkastelujalla. KOVA huomauttaa, että 50 vuotta on tässä tarkastelutavassa pitkä aika, eikä arvioinnissa voida ottaa huomioon materiaalien käytössä ja rakentamisessa tapahtuvaa kehitystä.

KOVA myös katsoo, että kuten asetusluonnoksen perusteluissakin todetaan, materiaaliselosteesta on hyötyä lähinnä siinä vaiheessa, kun rakennusta puretaan ja joudutaan laatimaan purkumateriaaliselvitys. Selosteen hyöty siis ilmenee vasta kun rakennus tulee käyttöikänsä päähän.

KOVA pitää hyvänä vaatimusta, että materiaaliseloste olisi laadittava yhteentoimivassa ja koneluettavassa muodossa, mikä tarkoittaisi esimerkiksi BIM-tietomallia. Lisäksi KOVA pitää hyvänä, että materiaaliselosteessa on tehty ilmastonselvityksen kanssa yhteneviä ratkaisuja.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen materiaaliseloste

-

2 § Materiaaliselosteen laadinta ja päivittäminen

-

3 § Rakennusosat

Asetuksen liitteenä olevan taulukon mukaan istutettavat puut luettaisiin mukaan, koska niillä on vaikutusta hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen. KOVA huomauttaa, että todellisuudessa vihersuunnitelmat saattavat tarkentua rakentamislupavaiheen jälkeen. Kun viherurakoitsija myöhemmin tekee lopullisia hankintoja, niihin vaikuttavat saatavuus ja sen hetken hinta, joten viheraluetta koskevat suunnitelmat voivat muuttua lupavaiheen jälkeen. KOVA katsoo, että yksittäisten kasvien ottaminen mukaan ei tästä syystä ole tarkoituksenmukaista ja lisää rakennushankkeeseen ryhtyvän työmäärää materiaaliselostetta laadittaessa.

4 § Rakennusosien sisältämät materiaalit

KOVA huomauttaa, että rakennuksen sisältämiä materiaaleja ei eritellä asetusluonnoksessa riittävän tarkasti. Esimerkiksi lasimateriaalit, metallit, lämmöneristemateriaalit ja muovit voivat olla keskenään hyvin erilaatuisia ja kierrätysominaisuuksiltaan erilaisia. Säännöksessä esitetty materiaaliluettelo on siten liian karkea.

KOVA pitää hyvänä perusteluiden lähtökohtaa, että rakennus- ja purkumateriaalien keskeinen hyödyntäjä olisi todennäköisesti rakennusala, ja siitä syystä materiaaliselosteessakin olisi luontevaa

säilyttää rakentamisen lähestymistapa edellytettäviin tietoihin. KOVA kuitenkin huomauttaa, ettei tätä lähtökohtaa tosiasiallisesti toteuteta riittävästi rakennustuotteiden uusiokäytön tai kierrättämisen näkökulmasta, mikä näkyy esimerkiksi siinä, miten karkeaksi materiaalien erittely jää.

Asetusluonnoksessa lähdetään siitä oletuksesta, että materiaali pysyy aina samana, kun se vaihdetaan. KOVA katsoo, että tässäkin oletuksessa jää huomioimatta arviointijakson pituus ja materiaalien käytössä sekä rakennuksessa mahdollisesti tapahtuva kehitys. KOVA kuitenkin katsoo ratkaisun olevan käytännössä ainoa mahdollinen. Samalla se kuitenkin valitettavasti lisää selosteen epätarkkuutta.

5 § Materiaalien alkuperä

-

6 § Materiaaliselosteen tietojen ilmoittaminen

-

Parkkonen Jouni
Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry